

Software opnemen in de boekhouding

Door: Gerard Bottemanne, Onderzoeksbureau GBNED

Datum: 20 juli 2021

Binnen een organisatie kunnen meerdere soorten van software aanwezig zijn. Zonder uitputtend te willen zijn noemen we de volgende situaties waarin sprake is van software:

1. Inbegrepen bij de aanschaf van een computer;
2. Los aangeschafte software;
3. Zelf ontwikkelde software voor eigen gebruik;
4. Zelf ontwikkelde software als te verkopen eindproduct.

Ad 1. Inbegrepen bij de aanschaf van een computer

Zoals een notebook waarop Windows al geïnstalleerd is als besturingssysteem. Het besturingssysteem maakt in dit geval feitelijk onderdeel uit van de aangeschafte computer en wordt niet apart opgenomen in de boekhouding.

Met het oog op investeringsregelingen kunnen soms meerdere kleine investeringen samen één bedrijfsmiddel vormen. De Belastingdienst noemt op haar website het volgende voorbeeld: *“als u bijvoorbeeld voor uw onderneming een computer koopt van € 350 met een beeldscherm van € 150, een muis van € 15 en een toetsenbord van € 25, vormt dit samen één bedrijfsmiddel van € 540”*.

Voor de aanschaf van hardware (waaronder een computer) verwijzen we naar de Wiki [RGS en Vaste activa en afschrijvingen in de boekhouding](#).

Ad 2. Los aangeschafte software

Zoals een office toepassing, boekhoudsoftware of een ERP-toepassing. In de praktijk is meestal sprake van een licentie, hetgeen wil zeggen dat de software eigendom blijft van de leverancier en de afnemer het gebruiksrecht verkrijgt.

Bij online software (die gebruikt wordt via internet) is standaard sprake van een abonnementsmodel.

Bij software die in één keer wordt afgenomen is sprake van vaste activa of kosten, e.e.a. afhankelijk van de aanschafwaarde. Zie de Wiki [RGS en Vaste activa en afschrijvingen in de boekhouding](#).

Ad 3. Zelf ontwikkelde software voor eigen gebruik

Een bekend voorbeeld is een webwinkel voor eigen gebruik. Met als doel om online producten te verkopen.

In dit geval kan software als een immaterieel actief in de balans opgenomen worden volgens de RJ (B1 - 104), indien:

- a) Het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen m.b.t. de software zullen toekomen aan de rechtspersoon (de onderneming).
- b) De kostprijs van het actief betrouwbaar vastgesteld kan worden.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een onderzoeksfase en een ontwikkelingsfase.

Onderzoeksfase:

De onderzoekskosten worden hierbij niet opgenomen in de balans maar verwerkt als kosten in de winst & verliesrekening. De reden is dat in die fase nog niet aangetoond kan worden dat met de onderzoekskosten toekomstige economische voordelen behaald worden.

Ontwikkelingsfase:

De ontwikkelingskosten moeten geactiveerd worden als immateriële vaste activa als de volgende punten aangetoond worden:

- a. De technische uitvoerbaarheid om de software te voltooien; zodanig dat het beschikbaar zal zijn voor **gebruik** of **verkoop**.
- b. Het de intentie is van de ondernemingsleiding om de software te voltooien en te gebruiken of te verkopen.
- c. Het vermogen de software te gebruiken of te verkopen.
- d. Hoe de software waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren. Zo moet aangetoond worden dat er een markt bestaat voor de software of daarop betrekking hebbende diensten.
- e. De beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en de software te kunnen gebruiken of te verkopen.

Eerste waardering op de balans vindt altijd plaats tegen kostprijs, zijnde de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Bestaande uit directe kosten, overige kosten en overhead kosten. Hierna kan de software eventueel tegen actuele waarde gewaardeerd worden ([BW 2:384 lid 1](#)).

Immateriële vaste activa mag op grond van artikel 6 "Besluit actuele waarde" slechts worden gewaardeerd tegen de actuele waarde indien:

- a) *het actief op het moment van verkrijgen was opgenomen tegen kostprijs (de eerste waardering bij verkrijging) EN voor het actief een liquide markt bestaat.*
- b) *Er is sprake van een liquide markt als de betreffende activa homogeen zijn, er op ieder willekeurig moment kopers en verkopers te vinden zijn die bereid zijn tot een transactie en de transactieprijs publiekelijk bekend zijn.*

Afschrijven:

Dit zal in de regel plaatsvinden als het product gereed is voor gebruik. Er wordt dan niet afgeschreven tijdens de ontwikkelingsfase.

Wettelijke reserve:

Voor geactiveerde kosten van ontwikkeling moet een wettelijke reserve gevormd worden.

ZZP en VOF:

Voor zover sprake is van immateriële activa is hetgeen hiervoor genoemd met name uitgewerkt voor BV's, rekening houdend met het Burgerlijk Wetboek (BW2) en de richtlijnen volgens de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ). Een eenmanszaak (waaronder zzp'er en vof) heeft alleen te maken met fiscale regelgeving, zoals de Wet op de inkomstenbelasting.

Ad 4. Zelf ontwikkelde software als te verkopen eindproduct

Zoals een factuur- of boekhoudprogramma.

Hiervoor geldt het zelfde als genoemde onder Ad 3. "Zelf ontwikkelde software voor eigen gebruik.

RGS-codes m.b.t. software

RGS kent de volgende codes, te gebruiken voor software:

Immateriële vaste activa:

Te gebruiken voor zelf ontwikkelde software (mits niet als kosten geboekt).

- BlvaKooVvp (0102010) Verkrijgings- of vervaardigingsprijs kosten van ontwikkeling.
- BlvaKooCae (0102020) Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen kosten van ontwikkeling.
- BlvaKooCuh (0102030) Cumulatieve herwaarderingen kosten van ontwikkeling.

- BEivWerRgk (0504060) Wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling

Vaste activa:

Andere vaste bedrijfsmiddelen, zoals technische en administratieve uitrusting (BW2).

Te gebruiken voor aangeschafte software (mits niet direct als kosten geboekt).

- BMvaObeVvp (0214010) Verkrijgings- of vervaardigingsprijs andere vaste bedrijfsmiddelen.
- BMvaObeCae (0214020) Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen andere vaste bedrijfsmiddelen.
- BMvaObeCuh (0214030) Cumulatieve herwaarderingen andere vaste bedrijfsmiddelen.

Kosten:

Onderverdeeld naar:

Afschrijvingen:

- WAFsAivKoe (4101020) Afschrijvingen kosten van ontwikkeling afschrijvingen op immateriële vaste activa.
- WAFsAmvObe (4102080) Afschrijvingen Andere vaste bedrijfsmiddelen.

Boekresultaat:

- WAFsRvmObe (4106080) Boekresultaat Andere vaste bedrijfsmiddelen

Onderzoek en ontwikkeling:

- WBedOrgOeo (4207030) Onderzoek en ontwikkeling organisatiekosten

Periodieke softwarekosten:

- WBedVkkWeb (203200) Websitekosten
- WBedKanKoa (206110) Kosten automatisering
- WBedKanCea (4206070) Contributies en abonnementen
- WBedKanBoe (4206090) Boekhouding

Boekingsvoorbeelden

1. Eenmalige aanschaf van softwarelicentie

Stel ERP-software voor een aanschafwaarde van € 20.000 excl. BTW. Op basis van een inkoopfactuur wordt dan geboekt:

BMvaObeVvp (0214010) Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	20.000
andere vaste bedrijfsmiddelen	
BVorVbkTvo (1102010) Terug te vorderen omzetbelasting	4.200
BSchCreHac (1203010) Crediteuren	24.200

Voor afschrijving en eventuele herwaardering wordt verwezen naar de Wiki [RGS en Vaste activa en afschrijvingen in de boekhouding](#).

2. Aanschaf software via abonnementsmodel

Stel boekhoudsoftware voor € 50 per maand exclusief BTW. Iedere maand wordt dan geboekt op basis van een inkoopfactuur:

WBedKanBoe (4206090) Boekhouding	50,00
BVorVbkTvo (1102010) Terug te vorderen omzetbelasting	10,50
BSchCreHac (1203010) Crediteuren	60,50

De rekening Boekhouding is arbitrair:

Je kunt ook kiezen voor de volgende rekeningen:

- WBedKanCea (4206070) Contributies en abonnementen
- WBedKanKoa (4206110) Kosten automatisering

Omdat het vandaag de dag meer regel dan uitzondering is om software via een abonnementsmodel af te nemen adviseren wij standaard RGS uit te breiden met de code "Kosten abonnementen software".

Als het gaat om periodieke of andere kosten voor een website kent RGS ook de volgende RGS-code om betreffende kosten te boeken: WBedVkkWeb (203200) Websitekosten.

3. Zelf ontwikkelde software

Als het gaat om zelf ontwikkelde software die niet voldoet aan de eerder genoemde criteria (zie Ad. 3) dan worden de kosten direct ten laste van de Winst- en verliesrekening gebracht. Bijvoorbeeld via de rekening WBedKanKoa (4206110) "Kosten automatisering" als het om software voor eigen gebruik gaat.

Een mogelijk alternatieve rekening is dan WBedOrgOeo (4207030) "Onderzoek en ontwikkeling organisatiekosten". Waarvoor deze rekening precies dient is echter niet duidelijk gemaakt binnen het standaard RGS-schema.

Als het gaat om zelf ontwikkelde software die *wel* voldoet aan de eerder genoemde criteria (zie Ad. 3) dan worden de kosten als volgt geboekt.

Als voorbeeld nemen we een zelf ontwikkelde webwinkel met als doel online producten te verkopen, waarbij de kosten als volgt zijn verdeeld:

Onderzoeksfase:

Deze uitgaven kunnen alleen als kosten op de winst- en verliesrekening geboekt worden.

Bijvoorbeeld:

- Onderzoek naar template webwinkel;
- Opzet van een prototype door een derde partij;

Deze kosten komen dat terecht op de rekening:

WBedKanKoa (4206110) "Kosten automatisering" OF

WBedOrgOeo (4207030) "Onderzoek en ontwikkeling organisatiekosten".

Ontwikkelingsfase:

Bijvoorbeeld:

- Op basis van template de webwinkel bouwen;
 - Koppeling met betaalplatform realiseren;
 - Testen en in productie name van de webwinkel.
- Stel totaal (betrouwbaar) vastgesteld op € 20.000.

Deze kosten komen in aanmerking voor opname op de balans als bedrijfsmiddel (immateriële vaste activa).

Een en ander op de volgende rekening:

- BlvaKooVvp (0102010) Verkrijgings- of vervaardigingsprijs kosten van ontwikkeling 20.000.

Met als tegenboeking "Dekking loonkosten" o.i.d.

Voor een zelfde bedrag wordt een wettelijke reserve gevormd als volgt:

- BEivWerRgk (0504060) Wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling 20.000.

Met als tegen boeking "Algemene reserve".

De wettelijke reserve neemt weer af al naar gelang de afschrijving die geboekt wordt.

Een eventuele herwaardering zal ook weer invloed hebben op de gevormde wettelijke reserve.

Voor afschrijving en eventuele herwaardering wordt verwezen naar de Wiki [RGS en Vaste activa en afschrijvingen in de boekhouding](#).

Investeren in een bedrijfsmiddel kan in sommige situaties leiden tot een investeringsaftrek. Dat kan een extra overweging zijn om een bedrijfsmiddel te activeren (mits dat is toegestaan). Informeer voor dit laatste onder andere bij uw financieel adviseur en/of de Belastingdienst.

Openstaande vragen

1. Is een nieuwe RGS-code "Kosten abonnementen software" aan te bevelen?
2. Als software wordt geactiveerd als immateriële vaste activa, is het dan juist dan pas afgeschreven gaat worden als de software gereed is voor gebruik of verkoop?
3. Wat is de exacte regelgeving voor een eenmanszaak?
4. Is de RGS-code WBedOrgOeo (4207030) "Onderzoek en ontwikkeling organisatiekosten" bedoeld voor kosten van zelf ontwikkelde software?
5. Kan zelf ontwikkelde software ook als voorraad opgenomen worden waarop vervolgens afgeschreven gaat worden? En hoe zit het dat met de fiscale reserve?